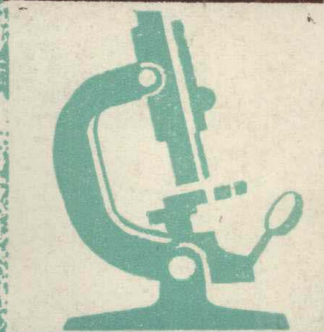

ཕུག་འཛོ་སྤྱོད་གི་ཤེས་བྱ

ལུག་འཛོལ་སྤྱོད་གི་ཁེའི་བྱ

ཐེན་ཐུའི་དང་ཞུ་ཉིས་ཅུ, ཡང་ཉན་ཐུ་བཅས་ཀྱིས་བརྩམས་པ

ཀན་ཐུ་མི་དམངས་དཔེ་སྐྱན་ཁང

养 羊 知 识

(藏文)

范涛、徐慧如、张汉武合编

谢 佐 翻译

甘肃人民出版社出版

(兰州庆阳路230号)

甘肃省新华书店发行 兰州新华印刷厂印刷

开本787×1092 1/32 印张 9.125

1980年6月第1版 1980年6月第1次印刷

印数：1——1,000

书号：m16096·2 定价：0.63元

ལྷག་པོ་རྒྱུ་གི་ཕེལ་བྱ

ཐུན་ཕུང་དང་ཞུ་ཉལ་ཏུ་, ཁང་ཏན་ཏུ་བཅས་ཀྱིས་བཅུམས་པ་

ཞི་ ཅེ་ནས་བཟུང་པ་

ཀན་ཏུ་མི་དམངས་དཔེ་ཐུན་ཁང་ནས་བཟུན་པ་

1980 ལོ་ལྷ 6 པར་ལན་ཏུ་ནས་པར་གཞི་ 1 པར་

བཟུགས་པ་དང་པར་ཐངས་1པ་བཟུང་པ་

དེབ་ཅེ་སྒྲིང་, 0.63

དཀར་ཆག

ས་བཅད་དང་པོ་ ལུ་བ་བྱང་ས་ཁུལ་དང་རང་རེའི་ཞིང་
 ཆེན་གྱི་ལུག་འཆ་སྦྱང་ལས་དོན་གྱི་
 གནས་ཚུལ་མདོར་བསྟུས (1)

གཅིག་ ལུག་འཆ་སྦྱང་ལས་དོན་གྱི་དོན་རྒྱུ (1)

གཉིས་ ལུག་གི་ནམ་གངས་དང་ཁྱབ་ཚུལ་ (2)

གསུམ་ ལུག་གི་རིགས་རྒྱད་གཙ་པོ་འགའ་ (6)

བཞི་ ལུག་འཆ་སྦྱང་བྱེད་པའི་ཐབས་ (25)

ལྔ་ ལུག་གི་རྒྱད་འབྲེལ་ཐོབ་སྦྱང་ལེགས་པཅས་ཀྱི་གནས་
 ཚུལ་ (27)

དྲུག་ ལུག་རྒྱད་ལེགས་པཅས་ཀྱི་ཁ་ཕྱུགས་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་
 སྤྱད་རྒྱས་ (29)

ས་བཅད་གཉིས་པ ལུག་འཆ་སྦྱང་ལས་དོན་གྱི་ཐོན་
 སྤྱད་བྱ་རིམ་གྱི་བཀོད་སྟོན་ (32)

གཅིག་ ལུགས་དང་མཐུན་པའི་སྐོ་ནས་ཐོན་སྤྱད་བྱ་རིམ་བཀོད་
 སྟོན་བྱེད་རྒྱ་ལུག་འཆ་སྦྱང་ལས་དོན་གྱི་ཐོན་སྤྱད་བྱེད་

- ཐངས་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན (32)
- གཉིས་ ལུག་འཛོ་སྤྱང་ལས་དོན་ཐང་གི་ཐོན་སྤྱོད་བྱ་རིམ་ (35)
- གསུམ་ གཙོ་ཆེ་བའི་ཐོན་སྤྱོད་བྱ་རིམ་ལ་བཞོན་སྤྱིག་གང་ལེགས་
བྱེད་དགོས་ (38)
- ས་བཅད་གསུམ་པ ལུག་བལ་སྒྲར་གི་ཤེས་བྱ་ (48)
- གཅིག་ བལ་གྱི་ཕྱང་ཐུབ་རིག་པའི་ཆགས་ཐུབ་ (49)
- གཉིས་ ལུག་བལ་གྱི་ཆེ་སྒྲིའི་ནམ་གངས་དང་ལུག་བལ་གྱི་
རིགས་གངས་ (52)
- གསུམ་ བལ་རྒྱ་དང་ལུག་གི་རིམ་གས་གྱི་དབྱེ་བ་འབྱེད་བྱེད་
གྱི་ཁྱད་ཆོས་གཙོ་བོ་ (63)
- བཞི་ བལ་སྤྱོད་བ་དང་བལ་གྱི་རྒྱ་བ་ལ་ཤུགས་སྤྱོད་ཐོབས་པའི་
རྒྱ་སྤྱོད་གཙོ་བོ་ (72)
- ས་བཅད་བཞི་བ ལུག་བལ་འབྲེག་པའི་སྒྲར་ (78)
- གཅིག་ བལ་མ་ཐོགས་ཤོང་གི་གྲ་སྤྱིག་བྱེད་དགོས་པའི་བྱ་བ་
དང་ཅ་འཇུགས་ (78)
- གཉིས་ ཤུགས་གང་ཐུབ་གྱིས་འཕུལ་ཆས་བཞོལ་ནས་བལ་འབྲེག་
པ་ཁྱད་སྤེལ་དུ་གཏོང་དགོས་ (82)
- གསུམ་ བལ་འབྲེག་པའི་གོ་རིམ་དང་ཡིད་འཇོག་བྱེད་དགོས་པའི་
དོན་དག་..... (118)

བཞི, ལུག་ལ་སྐྱོན་འབྱུང་བྱེད་པ (120)

ལྷ, བལ་བྲིགས་རྗེས་ལུག་ལ་སྐྱོང་སྐྱོང་བྱེད་པ (125)

བླག, བལ་རིམ་འབྱེད་པ (126)

ས་བཅད་ལྷ་བ ལུག་རྒྱུད་བཟང་པོ་འདེམ་པ (134)

གཅིག, རྒྱུད་བཟང་འདེམ་པ་དེའི་གསར་གཏོད་རང་བཞིན་ལྡན་
པའི་ཡན་རྒྱས་..... (134)

གཉིས, རྒྱུད་བཟང་འདེམ་པའི་གཞིར་འཛིན་ས (136)

གསུམ, ལུག་ལ་རྟགས་རྒྱག་པ (175)

ས་བཅད་བླག་པ ལུག་གི་སྤྲེལ་སྦྱར (180)

གཅིག, ལུག་གི་སྦྱོ་འཕེལ་གྱི་གནས་ཚུལ (130)

གཉིས, ལུག་གི་འདེམ་སྦྱར (185)

གསུམ, གས་སྤེལ་བྱེད་ཐབས་ཁ་གས་མདོར་བསྐྱས་ཏེ་མཆམས་
སྦྱར་བྱེད་པ (189)

བཞི, རྒྱགས་ཆེན་གྱིས་མའི་རྩལ་གྱིས་ལུག་མངལ་ཆགས་ཐབས་
བྱེད་པ་ཁྲབ་སྤེལ་དུ་གཏོང་དགོས (197)

ལྷ, ལུག་གི་སྦྱོ་སྤེལ་རྒྱས་རྒྱགས་མཐོར་འདེགས་བྱེད་
དགོས (228)

ས་བཅད་བདུན་པ དབྱར་སྟོན་དུས་ཆེགས་སུ་ལུག་གི་

ག་ཤེད་འཛིན་པ་དང་དགུན་དབྱིད་ཀྱི་

དུས་ཚིགས་སུ་གཟན་ཆས་སྟོན་པ་ (233)

གཅིག་, དབྱར་སྟོན་དུས་ཚིགས་ཀྱི་ལྷག་གི་ག་ཤེད་འཛིན་གང་
ཐུབ་བྱེད་པའི་གལ་ཆེ་བའི་དོན་སྟོང་ (233)

གཉིས་, ལྷག་ལྷ་འགར་ཐབས་དང་གངས་བཅད་ (234)

གསུམ་, དབྱར་སྟོན་དུས་ཀྱི་ག་ཤེད་ཅི་འདྲ་བྱས་ནས་ལེགས་པར་
འཛིན་དགོས་ (236)

བཞི་, ལྷག་ལ་གཟན་ཆས་ཁ་སྟོན་བྱེད་པ་ (239)

ལྔ་, ལྷག་ལ་ཆུ་ལྷད་པ་དང་ཆུ་སྟེར་པ་ (244)

ས་བཅད་བརྒྱད་པ་ ལུ་གུ་བཅའ་རྒྱལ་ས་དང་ལུ་གུ་གས་

སྟོང་ (247)

གཅིག་, མ་མོ་མངལ་ཆགས་པའི་དུས་མཚུག་དུ་སླེབས་སྐབས་ག་
ཤེད་འཛིན་པ་དང་མངལ་སྟངས་པའི་སྟོང་ (247)

གཉིས་, ལུ་གུ་བཅའ་བ་ (253)

གསུམ་, ལུ་གུ་གས་སྟོང་ (275)

ས་བཅད་དང་པོ་ ཅུབ་བྱང་ས་ཁུལ་དང་ རང་ཅེའི་ཞིང་ཆེན་གྱི་ལུག་འཆོ་སྤྱོད་ལས་ དོན་གྱི་གནས་ཚུལ་མདོར་བསྟུས

གཅིག་, ལུག་འཆོ་སྤྱོད་ལས་དོན་གྱི་དོན་སྤྱོད

བཅིངས་འགྲོལ་བྱས་ཆེས་སུ་རང་ཁྱལ་གྱི་བལ་འཕག་བཟོ་ལས་དེ་.....
གོང་ལཁེལ་སྤར་བྱང་མ་སྤྱོད་བ་ཞིག་བྱང་བས་, ཕྱགས་གཅིག་ནས་ཁྱལ་
ནང་དུ་འཛད་སྤོང་དགོས་ངེས་ཤིག་སྤྱད་ཡོད་ལ་, ཕྱགས་གཞན་གཅིག་ནས་
ཕྱི་ཁྱལ་དུ་བལ་བྱགས་ཐོན་ཆས་བཅོངས་ཏེ་རང་ཁྱལ་ལ་མ་དངུལ་འབོར་.....
ཆེན་ཞིག་གསལ་འཛག་བྱས་པ་ཤིང་, རང་ཁྱལ་སྤྱི་ཚགས་རིང་ལུགས་
འཛུགས་སྤྱན་གྱི་གནས་ཚུལ་གསར་བ་བསྟན་པ་དང་, བལ་འཕག་བཟོ་
ལས་དངས་གོམ་གང་མདུན་སྤོང་གིས་ཁྱལ་འབངས་དཔལ་འབྱོར་ནང་གི་རྒྱས་
པ་གལ་ཆེན་འདོན་སྤྱོད་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་, ཇིས་པར་དུ་ཕྱགས་གང་ཐུབ་
གིས་ལུག་འཆོ་སྤྱོད་གི་ལས་དོན་གོང་སྤྱོད་དུ་བྱང་ཏེ་, བལ་འཕག་བཟོ་
ལས་ལ་བལ་ཁྱའི་ཐོན་ཆས་གང་ལེགས་གང་མང་ཞིག་མཁོ་སྤྱོད་བྱེད་དགོས་
དེ་ལས་གཞན་, རང་ཁྱལ་ཞིང་ལས་ཐོན་སྤྱོད་དེ་མཚུགས་སུ་རྒྱས་གོང་
དུ་སྤྱོད་བཞིན་ཡོད་པས་, ཞིང་ལས་ལ་སྤྱས་བཟང་ཅན་གྱི་ལྷན་ཆས་གང་
མང་མཁོ་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་འདུན་ཡོད་ལ་, ལུག་འཆོ་སྤྱོད་གི་ལས་དོན་ནི་
སྤྱི་ལྷན་ལྷན་ཆས་ཀྱི་ཡོང་ཁུངས་ཤིག་ཡིན་

དམག་མཁོའི་དངོས་རྒྱུ་མང་པོ་ཞིང་། དཔེར་ན་དམག་གདན་དང་
 དམག་གི་སྒྲིག་པ་ལྟ་བུ་སྒྲིག་སྒྱུར་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱང་ལྷག་འཚོ་སྤྱོད་ལས་དོན་གྱི་
 ཐོན་རྒྱུ་དང་འབྲལ་མི་རྒྱུ་པ་ཞིག་རེད། ལྷག་འཚོ་སྤྱོད་ལས་དོན་གྱི་ཐོན་
 རྒྱུ་དེའང་མི་དམངས་ཀྱི་འཚོ་བ་དང་ཐད་ཀར་དུ་འབྲེལ་བ་ཡོད། ལྷག་
 པར་དུ་འབྲོག་པའི་ས་ཁུལ་དེར་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཟས་རིགས་གཤི་ནང་དུ་ལྷག་
 ག་གཙོ་ཆེ་བ་ཡིན་པ་དང་གཅིག་ལྷག་ལྷགས་ནི་འབྲོག་ཁུལ་དུ་གྲང་ངར་
 འགོག་ཆས་ཀྱི་ཤོན་རྒྱ་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་དང་གཉིས་དེ་མིན་ཐན་དབྱང་ཞེས་
 པའི་ལྷག་དང་ཆ་རུ་ལྷག་ལས་ཐོན་པའི་གར་འབའ་དང་ཆ་རུ་དེར་། མ་ལུང་
 ལྟ་ན་རྒྱག་པ་ཞིག་ལྟར་པས་། སྤར་ནས་བརྒྱུད་མང་ཚོགས་ཀྱིས་ཡིད་དགའ་
 པའི་ཤོན་རྒྱུ་ཆ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་ལ། རྒྱལ་སྤྱིའི་ཆོང་རའི་ཐོག་ཀྱང་
 མིང་སྟན་མཁའ་ཁྱབ་ཅིག་ཡོད། ལྷག་འཚོ་སྤྱོད་ལས་དོན་གྱི་ཐད་ཀར་དུ་
 ཐོན་པའི་དངོས་རྒྱུ་ཏེ། དཔེར་ན་ལྷག་ལྷགས་དང་བལ་རྩལ་། ར་ཁུལ་
 ལྷག་གི་རྒྱ་ནག་སྒྲིག་སྒྱུར་རང་རྒྱལ་གྱི་ཕྱི་ཕྱོགས་ཉེ་ཆོང་ཐོག་དུ་གོ་གནས་ངེས་
 ཅན་ཞིག་ཟིན་ཡོད།

གཉིས་ ལྷག་གི་རྣམ་གྲངས་དང་ཁྱབ་ཚུལ་

རྒྱལ་བྱང་ས་ཁུལ་དུ་ལྷག་གི་རྣམ་གྲངས་མི་རྒྱུད་བ་ཞིག་ཡོད་དེ།
 ལྷག་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ལྟར་དབྱེ་བ་བྱེ་ན། བལ་འཇམ་ལྷག་དང་བལ་བྱེད་
 འཇམ་ལྷག་། བལ་བྱེད་རྩལ་ལྷག་། བལ་རྩལ་ལྷག་། པགས་པའི་ལྷག་།
 ཆ་རུའི་ལྷག་བཙས་ཡོད།

བལ་འཇམ་ལུག་ནི་མི་ཡི་རྩལ་གྱིས་གསོ་སྦྱང་བྱེད་པའི་ལུག་རྒྱུད་ཅིག་
 ཡིན། དེའི་རྒྱལ་ཁོན་བལ་ནི་རིགས་དབྱིབས་གཅིག་མཐུན་ཡིན་པའི་རྩ་
 རྣམ་མེ——རྒྱངས་མེད་སྤྱ་ཉག་གིས་བྱལ་བ་ཡིན། བལ་གྱི་ཕྱན་ཚད་ཉག་བྲངས་
 60 ཡན་ན་ཡོད། བལ་གྱི་རིང་ཚད་ལིས་སྤུས་7 ཡི་ཡས་མས་ཡིན། བལ་
 རྩམ་ལ་མངོན་པར་གསལ་ཞིང་བྲ་འབྲིག་པའི་ཨ་ལུང་ཡོད་པ་དང་གཅིག་
 བལ་མདོག་དཀར་རྒྱང་ཡིན་པས་བལ་འཕག་བཟོ་ལས་ཐོག་གི་རྒྱ་ཆ་རིན་པོ་ལ་
 ཅན་ཡིན་པ་དང་གཉིས་ཡིན། བལ་འཇམ་ལུག་གི་གཟུགས་གཞན་ལས་ཆེ་ཞིང་
 ཐོན་པའི་བལ་ཚད་ཀྱང་གཞན་ལས་མང་། ཕྱི་རྩལ་ནས་བལྟས་ན་རྒྱལ་ཁོན་
 བལ་དེ་མཐུག་ཅིང་རྒྱ་ཁྱོན་ཆེ་བ་ལས་གཞན། ལུག་སྒྲིབ་ཅུང་ཉུང་པའི་
 གཉིས་ལྗེབ་ཡོད། གཉིས་བཀོལ་ལུག་རྒྱུད་(བལ་དང་གཤམ་གཉིས་གང་ཡང་
 བཟང་པའི་ལུག་རྒྱུད་) ཉུང་གསུམ་གཏོགས། དེ་དག་བལ་ཕྱེད་འཇམ་
 ལུག་མང་ཆེ་བ་ལས་གཤམ་ཞེད་ཞན་པ་རེད། རྒྱལ་བྱང་ས་ཁུལ་དང་རང་རེའི་
 ཞིང་ཆེན་ན་ཡོད་པའི་བལ་འཇམ་ལུག་གཙོ་བོ་ནི་ཞིན་ཅང་བལ་འཇམ་ལུག་
 དང་ཀའོ་ཅ་སའོ་བལ་འཇམ་ལུག། མེ་ལི་རྩ་ལུག། ཨར་ཐེ་བལ་འཇམ་
 ལུག། ཟ་ལི་མི་བལ་འཇམ་ལུག། ཨ་སི་ཁ་ནེ་བལ་འཇམ་ལུག་སྟགས་རེད།
 བང་སྟོན་སྤྱ་ཆེས་མང་ཤོས་ནི་ཞིན་ཅང་བལ་འཇམ་ལུག་རེད།

བལ་འཇམ་ཕྱེད་ལུག་ཀྱང་མི་ཡི་རྩལ་གྱིས་གསོ་སྦྱང་བྱས་པའི་ལུག་རྒྱུད་
 རྒྱུད་ཅིག་ཡིན་ལ། དེའི་རྒྱལ་ཁོན་བལ་ནི་རྒྱངས་མེད་སྤྱ་ཉག་དང་དབྱིབས་
 གཉིས་ཕྱན་གྱི་སྤྱ་ཉག་གིས་བྱལ་བ་རེད། དེའི་བལ་གྱི་ཨ་ལུང་དང་བལ་
 མདོག་ ལུག་གཟུགས་ཆེ་རྒྱང་ཚད་མ་བལ་འཇམ་ལུག་དང་མཚུངས་ལ།

མི་མཐུན་ས་ནི་ལུག་བལ་རུང་ཅམ་རིང་ཞིང་སྤྲུལ་པ་ཡིན། དེ་འདྲི་བལ་
 ནི་བཀོལ་ས་ཤིན་དུ་མང་མོད། འོན་ཀྱང་རང་རྒྱལ་ན་སྔོན་ཚད་ཏེ་ཅང་
 ཉུང་། དེ་ལས་གཞན་བལ་ཕྱེད་འཇམ་ལུག་དེ་མང་ཤོས་གཉིས་བཀོལ་ལུག་
 རྒྱད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པས། བལ་ཡང་ཡོད་ལ་གཡང་བཟང་། ལུག་
 རྒྱད་འགའ་ཞིག་ནི་གཞན་པ་གཙོ་བོ་ཡིན་པས། ལུག་དེ་ཕྱི་རྒྱལ་ནི་དར་
 ཞིང་རྒྱས་པ་བལྟས་ན་མདོང་མོ་སྤྲུལ་པ་ཞིག་དང་འདྲ། བལ་ཕྱེད་འཇམ་
 ལུག་གཙོ་བོ་སྟེ་མིང་ལ་ལྷོ་སུ་ནི་——མར་རྟི་ལུག་དང་ཆི་ཀེ་ལུག་ཟེར་བ་……
 གཉིས་ཡོད་པ་དེ། ཆང་མ་ཕྱི་རྒྱལ་ནས་དྲངས་ཡོང་བ་རེད། སྔོན་མ་དེ་
 རང་རེད་ཞིང་ཆེན་གྱི་དཔལ་རིས་ལུག་རྒྱད་སྟེལ་རར་གསུམ་ཡོད་ལ། ད་ཡོད་
 ཀྱི་རྒྱད་འདྲིས་ལུག་དང་བལ་རུབ་ལུག་རྒྱད་ལེགས་བཙས་ཕྱེད་སྟེད་ཡིན།
 རྒྱུ་མ་དེ་གཙོ་བོར་མཆོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་དུ་ཡོད་ལ། རུབ་བྱང་ས་གནས་
 ས་སར་ཐར་རེ་ཐོར་རེ་བྱས་ནས་ཡོད། དེའི་མང་ཤོས་ས་དེ་ཉིད་ཀྱི་བལ་
 རུབ་ལུག་དང་སྟེབ་སྟོར་ཕྱེད་པ་ཡིན། ཅན་ཞི་ཞིང་ཆེན་དུ་ལུག་རྒྱད་མིང་
 ལ་ཐུན་ཡང་——ཟེར་བའི་ལུག་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་བལ་ཕྱེད་རུབ་ལུག་གི་རིགས་
 སུ་བཤོས་ཆོག་ཀྱང་། ལུག་དེའི་སྐྱེ་གཟུགས་དང་བལ་མང་ཆད། གཟུགས་
 ཆེ་རྒྱང་ཆང་མ་བལ་རུབ་ལུག་དང་འདྲ་བ་ཡིན། བལ་ནི་བལ་རུབ་ལུག་
 ལས་རུང་བཟང་ཕྱ་ཞིང་སྤྲུལ་པ་ཅམ་ཡིན།

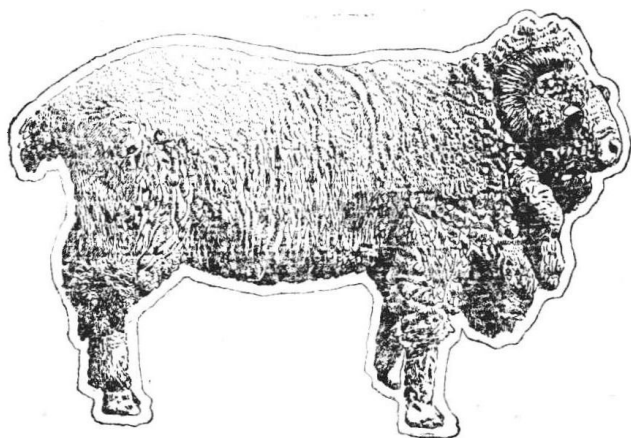
ཐོན་དབྱང་ལུག་ནི་པགས་པའི་ལུག་གི་རིགས་རྒྱད་དུ་གཏོགས་པ་……
 ཞིག་ཡིན་ལ། ཐོན་རྒྱུ་གཙོ་བོ་ནི་ཆ་རྩ་སྤར་འདར་ཡིན་ནི། བལ་
 སུལ་ལ་གྲ་འཁྲིག་པའི་ཨ་ལུང་ཡོད་པས་ལྟ་ན་སྤྲུག་པ་དང་། རྟོད་སྤང་

གི་རྒྱས་ཆད་མཐོ་བས་, གང་འགྲོག་དང་ས་མཚོག་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། ལྷག་
 དེ་རིགས་གཙ་པོ་ཉིན་ཞུ་རུ་འེ་རིགས་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་དང་ཀན་སྤྱོད་ཞིང་ཆེན་
 གྱི་ས་ཁྲལ་ཁ་ཤས་སྤྱི་བྱུང་འདུག། མ་ཟེ་ལྷག་གི་རིགས་རྒྱད་དུ་གཏོགས་
 པའི་ལྷག་ནི་ཁུའི་ཁེ་ལྷག་དང་མཚོ་སྤོང་མ་ཟེ་སྤྱི་བྱུང་པའི་ལྷག་, མེན་ཞེན་མ་
 རྩ་སྤྱི་བྱུང་པའི་ལྷག་, ཁ་ལ་ཁྲར་ལྷག་སྤགས་ཡོད། དེ་དག་གི་མ་ཟེ་སྤྱི་བྱུང་
 བཏང་དུ་མཛེས་སྤྱི་བྱུང་པའི་གཉིས་མ་ཁ་ཁ་དང་ཨ་ལྷང་ཡོད་པས་, ཞུ་
 དང་གོང་བ་བཟོ་བྱེད་དུ་བཟང་།

བལ་རྒྱུབ་ལྷག་གི་རིགས་རྒྱད་ཀྱི་ཁོངས་སྤྱི་བྱུང་པའི་ལྷག་ནི་སྤག་
 ལྷག་དང་པོད་ལྷག་, ཉ་སྤག་ལྷག་ཡོད་, ལྷག་དེ་དག་གི་རྒྱུ་ཤོན་བལ་
 ཆང་མ་སྤོང་སྤྱོད་དང་རིང་སྤྱོད་གི་བྱུང་པར་ཆེ་བའི་ལྷག་བལ་གྱི་ཆོ་སྤོང་སྤྱོད་
 པ་ཡིན་ཞིང་བལ་སྤོང་ཆད་ཀྱང་ཉ་ཅང་ཉུང་། རིགས་རྒྱད་དེ་དག་གྱུ་
 འབངས་དཔལ་འཕྱོར་གྱི་དགོས་མཁོ་དང་བསྐྱུན་སྤོང་མེད་པས་, ས་ཁྲལ་
 ཉུང་གོས་སྤྱི་བྱུང་བཞིན་སྤོང་བཞག་བྱེད་པ་ལས་, ས་ཁྲལ་མང་གོས་སྤྱི་བྱུང་
 འཇམ་ལྷག་དང་བལ་བྱེད་འཇམ་ལྷག་གིས་རྒྱད་འབྲེལ་སྤོང་སྤྱོད་བཞིན་
 ཡོད་པས་, རྒྱུ་བྱང་ས་ཁྲལ་རྩལ་པོར་, མ་གཞིར་བལ་རྒྱུབ་ལྷག་གི་
 གངས་ཀ་གཞན་ལས་མང་ན་ཡང་, ད་ལྟ་ཉིན་བཞིན་འཕར་བའི་རྒྱད་འབྲེལ་
 ལྷག་གིས་ཆབ་བྱས་ནི་, རྒྱད་འབྲེལ་ལྷག་དེ་དག་ནི་བལ་རྒྱུབ་ལྷག་ནས་
 བལ་འཇམ་ལྷག་གམ་ཡང་ན་བལ་བྱེད་འཇམ་ལྷག་དུ་འབྲེལ་བའི་བར་བཞག་
 ལྷག་རྒྱད་ཅིག་ཡིན་པས་, དེའི་བྱུང་ཆས་ཀྱང་ལེགས་པོ་ཅོས་བྱུ་ལྷག་གི་རིགས་
 རྒྱད་དང་ལེགས་པོ་ཅོས་བྱེད་པའི་རིགས་རྒྱད་ཀྱི་བར་དུ་གནས་ཡོད།

གསུམ, ལུག་གི་རིགས་རྒྱད་གཙོ་པོ་ལྟར

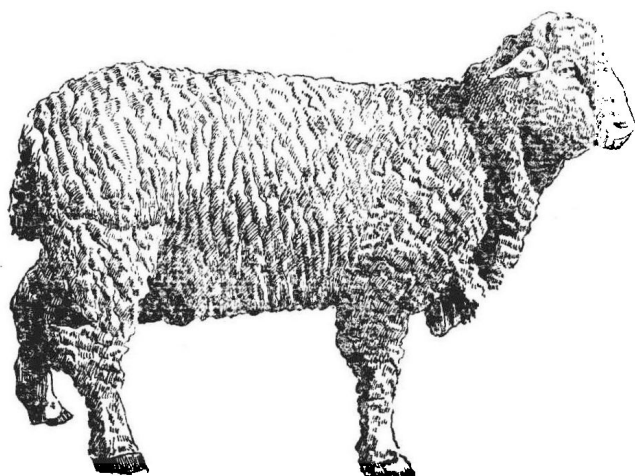
ཞིན་ཅང་བལ་འཇམ་ལུག ལུག་དེ་1954ལོར་ཞིན་ཅང་
ལུག་རང་རྒྱུ་རྒྱུ་ལྷན་ཁྲི་དུ་ལེ་ཀྱ་ནེ་སི་ལུག་རང་ལྷན་ཁྲི་དུ་གས་.....
རྒྱུ་གིས་ལྷན་པ་ཡིན་ལ, རང་རྒྱལ་ཉིད་ཀྱིས་གས་རྒྱུ་གིས་ལྷན་པ་ཡི་བལ་
འཇམ་ལུག་རྒྱད་ཨང་དང་པོ་ཡིན། ད་ནི་རང་རྒྱལ་གྱི་ཞིང་ཆེན་དང་རང་
རྒྱུ་རྒྱུ་ལྷན་19 ཏུ་ཁྱབ་ཡོད་ཅིང, ཞིན་ཅང་བལ་འཇམ་ལུག་འཚ་རྒྱུ་ཕྱེད་
པའི་ས་གནས་མང་ཤོས་སུ, ལུག་དེ་ས་གནས་དེ་གའི་བལ་རྒྱུ་ལུག་དང་
འདྲིས་རྒྱུ་རྒྱུ་ནས་ལེགས་པོ་སྤྱིད་པ་ཞིན་ཡོད།

ཕ་ལུག

རི་མོ་1 ཞིན་ཅང་བལ་འཇམ་ལུག

ཞྐས་གཞུགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་: མགོ་འི་ཆེ་ཆུང་རན་པ་དང, ཕ་ལུག་
མང་ཤོས་ལ་དྲུང་འབྲིལ་ཅན་གྱི་རྩ་ཚ་ཡོད, ཉུང་ཤོས་རྩ་ཚ་མེད། མ་

མ་ག

ལུག་མང་ཤོས་ལ་རྩ་ཙེད་, ཕུང་ཤོས་ལ་རྩ་ཙེད་ཕུང་ཕུང་རྩ་ཙེད་.
 རྩ་ཕུང་ཞིང་སྤྱོད་པ་ཡིན་, རྩ་མཆིང་དུ་གཉེར་ལྟེ་བ་གཅིག་གཉིས་རེ་ཡོད་,
 རྩ་མཆིང་དུ་གཉེར་ལྟེ་བ་མེད་པས་ལུག་ཁ་ཁྱིམ་ཡང་ཡོད་. རྩ་ཕུང་སྤྱོད་མས་
 ཤིང་ཏུང་བ་, མ་ལུག་གི་སྤྱོད་མཁོ་ལས་ཆང་མཁོ་མཁོ་. བྱང་ཁོག་གི་གཉིང་
 ཆད་རན་པ་དང་ཞིང་ཆད་ཆུང་, ཀླང་ལག་བཞི་པ་ཤིང་ཕྱུས་ཤིང་ཏུང་
 མཁོ་. ཕྱུང་ཤོན་བལ་གྱི་ཕྱུ་ཁྱིམ་དེ་མཁོ་པོ་ནས་མིག་མཆམས་བར་དུ་སྤྱོད་
 ཡོད་པ་དང་ལག་སྤྱོད་དུ་བྱས་མཆི་མཆམས་སུ་སྤྱོད་ཡོད་, ཀླང་བར་ཉུ་ཆེགས་
 མཆམས་སུ་སྤྱོད་ཡོད་; གཞུས་པའི་བལ་སྤྱོད་པ་དེ་འདྲ་མི་འཕང་.

ཐོན་སྐྱོད་ནུས་ཙུལ་: བར་ཐོན་ལུག་གི་ཐོན་སྤྱོད་དམིགས་ཆད་གཤམ་
 གྱི་དཔེ་རིས་སུ་གསལ་.

ཡིག་ཅང་པལ་འཇམ་ལུག་གི་གཙུག་ཅེ་བའི་ཕྱན་ཆེའི་དམིགས་ཆད

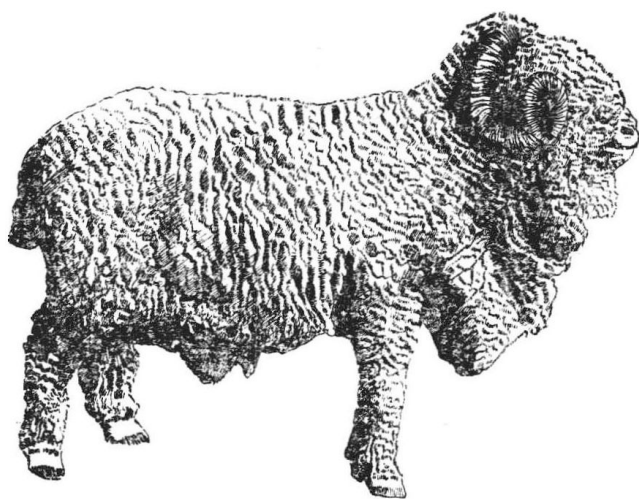
རྣམ་གྲངས་ པ་མཆི་དེའི་པ	གཟུགས་ལྡིང་ཆད (ཇི་ཤ)	བལ་ཕྱན་ཆད (ཇི་ཤ)	བལ་རིང་ཆད (ཇི་ཤ)	བལ་ཕྱ་ཆད (ཀའ་གའ་ཆ)	བལ་ཕྱན་ཆད (%)	ལུ་གྲ་བཅས་ཆད (%)
པ་ལུག	92.21	11.82	7.87	60—64	38.4	—
མ་ལུག	48.84	4.12	6.53	60—64	43.75	132

ལུ་གྲ་བཅས་པལ་འཇམ་ལུག་གི་གཙུག་ཅེ་བའི་ཕྱན་ཆེའི་དམིགས་ཆད

རྣམ་གྲངས་ པ་མཆི་དེའི་པ	གཟུགས་ལྡིང་ཆད (ཇི་ཤ)	བལ་ཕྱན་ཆད (ཇི་ཤ)	བལ་རིང་ཆད (ཇི་ཤ)	བལ་ཕྱ་ཆད (ཀའ་གའ་ཆ)	བལ་ཕྱན་ཆད (%)	ལུ་གྲ་བཅས་ཆད (%)
པ་ལུག	90—100	10—11	7—8	64—70	38—42	—
མ་ལུག	55—60	5.8—6.5				106—125

བཟང་ཆ་དང་སྦྱོན་ཆ, ཞིན་ཅང་བལ་འཇམ་ལུག་གི་བཟང་ཆ་ནི་
གཟུང་གཞི་ལྷ་ཞིང་བརྟན་པ་དང, བབ་བསྐྱུན་རང་བཞིན་བཟང་བ, རགས་
ལས་པའི་འཆ་སྦྱང་དོད་མ་ཏ་ཅང་ཞིབ་མ་བྱེད་མི་དགོས, བལ་རྩ་བ་ལུག་
དང་འདྲིས་སྦྱར་བྱས་ནས་ལེགས་པོ་བྱེད་པ་ན་ཕན་འབྲས་མངོན་གསལ་...
སྦྱོང་བ་བཅས་ཡིན། སྦྱོན་ཆ་ནི་ལུས་གཟུགས་མེད་ཆད་དམའ་བ་དང་བལ་
སྦྱུང་དང་ཆད་མི་འདད, གཟུགས་པའི་བལ་མི་བཟང་བ་བཅས་ཡིན།

ཀྲའི་ཅ་ས་བལ་འཇམ་ལུག ལུག་འདི་བལ་ག་གཉིས་སྦྱང་
ཀྲི་བལ་འཇམ་ལུག་གི་རིགས་ལྟར་ཡིན, སུའུ་ལེན་གྱི་སི་ཐ་ཇི་ལོ་ཏོ་ཏོ་
མཐའ་ཁུལ་གྱི་“པིར་སེ་ཁེ་ཁི”ལུག་རས 1923—1936ལོའི་བར་དུ་སྦྱང་
སྦྱོང་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན།

རྩ་མ 2 ཀྲའི་ཅ་ས་བལ་འཇམ་ལུག (མ་ལུག)